

© BOERENNAUUR VLAANDEREN

Houtsnippers valoriseren als warmtebron

Vroeger werd cyclisch hakhoutbeheer toegepast op houtkanten, omdat het brand- en geriefhout opleverde. Deze vorm van beheer is zo goed als verdwenen uit ons landschap. Het gevolg is dat veel houtkanten uitgegroeid zijn tot bomenrijen en veel landbouwers tot last zijn. Daarnaast krijgen verschillende dier- en plantensoorten die gebaat zijn bij een divers landschap dat ontstaat door een goed hakhoutbeheer, het moeilijker om geschikte groei-, nest- en schuilplaatsen te vinden.

Mathias D'Hooghe en Fientje Verbruggen, Boeren natuur Vlaanderen

Onder impuls van verschillende projecten en initiatieven van lokale overheden komt hier stilaan verandering in.

Houtkantenbeheer in Limburg

In de provincie Limburg werken we samen met de Regionale Landschappen Lage Kempen (RLLK) en Kempen

en Maasland (RLKM) en de gemeenten Peer, Hechtel-Eksel en Hamont-Achel aan een gemeentelijk houtkantenbeheer. Met het concept 'Energiek landschap' willen we houtkanten opnieuw in (hakhout)beheer nemen en de vrijgekomen biomassa een duurzame economische en lokale valorisatie geven. Per gemeente werd een actorengroep opgericht, bestaande uit landbouwers en vertegenwoordigers van natuurverenigingen. Deze groep stelde samen met de gemeente, Boeren natuur en RLLK een visieplan op voor de gemeentelijke houtkanten. Met dit

visieplan in het achterhoofd wordt elk jaar opnieuw een uitvoeringsplan opgesteld voor de te beheren houtkanten. Er worden niet enkel houtkanten in hakhoutbeheer gebracht. Ook exotenbestrijding en (her)aanplant worden mee opgenomen in het uitvoeringsplan.

Komende winter (2020-2021) starten de eerste beheerwerken in bovengenoemde gemeenten. Een lokale aannemer zal de werken uitvoeren volgens het uitvoeringsplan, opgesteld door de actorengroep. De snippers krijgen een lokale verwerking.

Houtkantenbeheer in de Getevallei

Kenmerkend voor de Getevallei zijn de holle wegen, houtkanten en fruitaanplantingen. Bij het beheer van deze houtige elementen komt een grote hoeveelheid biomassa vrij die op dit moment niet duurzaam gevaloriseerd wordt. Nog te vaak wordt het houtig afval – afkomstig van het rooien van boomgaarden of het beheer van houtkanten – in openlucht verbrand, ondanks een verbod hierop. InterLeuven, Regionaal Landschap Zuid-Hageland (RLZH) en Boeren natuur Vlaanderen werken samen met de gemeenten van de Getestreek (Geetbets, Hoegaarden, Landen, Linter, Tienen en Zoutleeuw) aan een premiereglement voor landbouwers om hen te stimuleren hun houtige biomassa te valoriseren binnen een korte keten. Er wordt een premiereglement opgesteld dat landbouwers moet stimuleren om de vrijgekomen biomassa uit het rooien van fruitplantages of het beheer van houtkanten te verwerken. InterLeuven bundelt de aanvragen en neemt een (lokale) aannemer aan om de vrijgekomen biomassa te versnipperen en lokaal te valoriseren. De premie is een tegemoetkoming voor de kosten van het versnipperen en het transport van de biomassa. Deze premie is een opstap naar een lokale valorisatieketen

© BOEREN N A T U U R V L A A N D E R E N

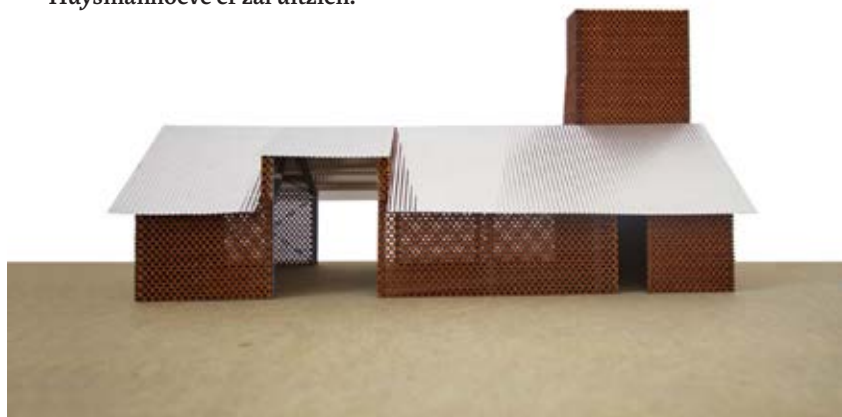
en zal uitdoven zodra een zelfredzaam samenwerkingsverband is opgezet. Naast het premiereglement wordt er met de gemeenten samengewerkt aan het gemeentelijk houtkantenbeheer. De 'Spoorwegzate', die via Hoegaarden, Tienen en Linter naar Zoutleeuw loopt, krijgt een opfrisbeurt. De houtkanten langs de oude spoorweg en andere gemeentelijke houtkanten binnen de Getevallei worden in beheer genomen. Hiervoor wordt er samengewerkt met lokale landbouwers of sociale economie. Ook hier wordt de vrijgekomen biomassa versnipperd en lokaal geva-

loriseerd, onder meer als bodembedekker om onkruiddruk te verminderen. Binnen het project 'Biomassa uit de Getevallei' zoeken we een hoogwaardigere toepassing. Zo onderzoeken we de mogelijkheid om de houtsnippers te verbranden in een lokale biomassaketel om er een of meerdere gebouwen mee te verwarmen. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht om snippers in de bodem in te werken om het organischestofgehalte in de bodem te verhogen.

Biomassaketel in Eeklo

Op de site van het Provinciaal Streekcentrum Huysmanhoeve is men volop bezig met de renovatie van enkele gebouwen. De provincie, die eigenaar is van de site, maakte van deze gelegenheid gebruik om drie gebouwen op deze site te verwarmen via een warmtewetnet dat gevoed wordt met een biomassaketel van 100 kW. Deze biomassaketel zal meteen ook een educatieve functie hebben op de site en zal hopelijk heel wat andere mensen overtuigen om ook op biomassa te verwarmen. Jaarlijks zal meer dan 60 ton droge snippers nodig zijn. Deze snippers wil men zo lokaal mogelijk betrekken. Hout afkomstig van knobomen en houtkanten van op de Huysmanhoeve zelf en van bij lokale landbouwers zal ►

Een maquette geeft al een idee hoe het nieuwe stookgebouw op de Huysmanhoeve er zal uitzien.

© PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

© PLATTELANDSCENTRUM PEERENBOSCH

In Pamel worden de houtsnippers vlak voor het gebruik opgeslagen in deze overdekte bergruimte.

gebruikt worden als brandstof om de bezoekers van de nodige warmte te voorzien.

Biomassaketel in Pamel

Het Proefcentrum Pamel krijgt een grondige opknapbeurt en ook een nieuwe naam: Provinciaal Plattelandscentrum Peerenbosch. Bij deze renovatie wordt er zo veel mogelijk gestreefd naar een klimaatneutrale werking. Daarom werd ook hier gekozen voor verwarming met lokale biomassa. Het verwarmingssysteem wordt op dit moment geplaatst. Er werd gekozen

© PLATTELANDSCENTRUM PEERENBOSCH

In Pamel werkt men met twee biomassaketels, met de bedoeling dat één ketel voor continuïteit zorgt wanneer er een probleem is met de andere.

voor twee biomassaketels van 150 kW, elk met hun eigen voorraadbunker en aanvoer. Hier wordt zonder gasinstallatie als back-up gewerkt, omdat de verwarming nog altijd op halve capaciteit kan draaien wanneer één ketel zou uitvallen.

Deze twee biomassaketels zullen ingezet worden om twee grote gebouwen met een totaaloppervlakte van 3000 m² te verwarmen en van sanitair warm water te voorzien. Voor de houtsnippers wil het plattelandscentrum lokale biomassa gebruiken. Op dit moment is al 150 ton snippers afkomstig van het kasteel van Gaasbeek aan het drogen. Ook liggen er al enkele boomstammen van velwerken door Pro Natura te wachten om versnipperd te worden. Op termijn willen ze ook landbouwers een rol laten spelen in de productie van de houtsnippers. De bedoeling is dat de installatie deze winter nog operationeel is.

Lijst met biomassaketels in Vlaanderen

Vanuit Boerennatuur Vlaanderen en het ECCO-project zijn we bezig om alle initiatieven rond biomassa in kaart te brengen. Heb je zelf een biomassaketel staan, laat het ons dan zeker weten via info@boerennatuur.be. Zo help je ons om een overzicht te krijgen van alle initiatieven in Vlaanderen. ■

Eenvoudig knotten en kanten beheren

Het beheer van houtkanten en knotwilgen is een tijdsintensieve en zware klus. In Bocholt hebben we al enkele jaren ervaring met het gebruik van een 'velkop' die takken tot 30 cm diameter kan knippen. Dit spaart heel wat arbeid uit en zorgt voor een kostenefficiënter beheer.

© WERKERS

Daarom hebben we met Werkers onlangs een tweede velkop aangekocht, speciaal voor het beheer van knotwilgen en houtkanten. Deze machine kan makkelijk getransporteerd worden. Met een klein kraantje, dat je eenvoudig kan huren, is deze velkop inzetbaar voor grotere projecten in heel Vlaanderen.

'Energiek landschap' wil houtkanten opnieuw in beheer nemen en de vrijgekomen biomassa duurzaam valoriseren.